

Александар
ВУЧЕВСКИ

"ТРУЛО" ОБРАЗОВАНИЕ

ПОСЛЕДНИОВ МЕСЕЦ СРЕДНОШКОЛЦИТЕ ПОВЕЌЕ СЕ НА УЛИЦА ОТКОЛКУ МЕЃУ УЧИЛИШНИТЕ КЛУПИ

Нешто е "труло" во македонското образование. Со ова парафразирање на големиот Шекспир сакам да го почнам текстот. Токму оваа славна реченица најдобро ја отсликува моментната состојба на нашето школство. Секоја "трулост" подразбира дека системот се распаѓа однатре. Таква е состојбата и со образованието последниве неколку години. Некому можеби оваа моја констатација ќе му се чини претерана и радикална, но настаните чии сведоци сме го покажуваат спротивното. Медиумите се преполни со настани од нашите училишта, кои немаат никаква допирна точка со педагошката дејност. За настаните во образованието најчесто читавме во црната хроника, а насловите беа: "Тепачка во средно училиште", "Избоден ученик во двор на гимназија", "Бојкот на наставата", "Средношколците повторно протестираат" и сл.

Учебната година во Македонија традиционално почнува со проблеми. Тоа веќе стана правило. Откако политиката навлезе во сите пори на нашето живеење, таа длабоко се инфилтрира и во образованието. А таму секако најмалку ѝ е местото. На овие простори со децении имало идеолошки оптоварено образование. Но, и денес, во демократското општество во кое живееме, не е поинаку. Училиштата станаа арени за политичка борба, а учениците се злоупотребуваат за партиски и национални цели. Карактеристичен пример за ова се случувањата во гимназијата во Демир Хисар, каде изманипулираните средношколци, под влијание на некои локални моќници, се поделија на две фракции. Така, наместо да ја посетуваат наставата тие беа вклучени во борбата за директорско место во гимназијата. Овој случај е само еден од многуте слични кои секојдневно се случуваат.

Но, уште пострашно е тоа што денес училиштата се најнебезбедни од било кога досега. Наместо места за дружење и игри училишните дворови станаа бојни полиња во вистинска смисла на зборот. Насилството меѓу учениците се прошири во невидени размери. Деновиве имаше неколку случаи на тепачки меѓу ученици, во кои дури имаше и повредени од употреба на оружје. Многу од овие физички пресметки се на меѓунационална основа. Наместо да бидат

обединувачки фактор училиштата се претворија во чинители на етничка поделба. Поради тоа, младите од различните заедници се сè подалечни едни од други. Карактеристичен пример за ова се Струга и Куманово. Во градот на Дрим, по минатогодишните меѓунационални тепачки меѓу средношколците, годинава учениците Македонци побараа етнички чисти смени и речиси еден месец ја бојкотираа наставата. Во Куманово, пак, учениците Македонци и Албанци веќе учат во раз-

што пишував на почетокот. Со тоа и квалитетот на образованието драстично се намали. Вреднувањето на знаењето ги изгуби сите критериуми. Оценувањето на учениците се претвори во вистинска фарса, во која најголем број ученици годината ја завршуваат со одличен успех. Вештачкото пумпање на оценките пукна како надуван балон токму ова лето, на првото полагање на државната матура. Резултатите беа разочарувачки и многу матуранти не ги положија ис-

лични објекти. Всушност, тоа ќе доведе до уште поголема поделеност и гетонизација, нешто што сигурно не му е потребно на крвниот соживот во Македонија.

На целиот овој хаос се додаваат и безбројните експерименти во образовниот процес, кои се воведуваат секоја нова учебна година. Наставните програми постојано се менуваат. Секоја нова генерација ученици учи по нови методи и стандарди. Ниту по седумнаесет години надлежните не успеаја да го пронајдат вистинскиот образовен модел.

Сите овие околности придонесуваат за "трулењето" на школскиот систем за

питите. Токму тогаш се видоа вистинската состојба и квалитетот на македонското образование.

И наместо да се занимаваат со натамошните проблеми во нашите училишта, надлежните се свртеа кон некои други проекти. Компјутеризацијата и веројатно науката сигурно нема да го средат хаосот во образованието. Во моменти кога учениците повеќе се на улица отколку на настава, и повеќе протестираат отколку што учат, потребно е сериозно да се разгледа суштината на проблемите. Училиштата треба повторно да станат храмови на знаењето и да ја вратат својата примарна функција: да просветуваат и да образуваат. Политиката и меѓунационалната тензија треба да се отстранат од училишните клупи. Македонското образование конечно треба да почне да произведува самосвесни и креативни индивидуалци, а не толпа на послушници.

Училиштата станаа арени за политичка борба, а учениците се злоупотребуваат за партиски и национални цели.